Enw'r Ymgeisydd	Rhif y Ganolfan	Rhif yr Ymgeisydd

CYD-BWYLLGOR ADDYSG CYMRU | **WELSH JOINT EDUCATION COMMITTEE**

Tystysgrif Gyffredinol Addysg Uwchradd | **General Certificate of Secondary Education**

178/51*265/51

TECHNOLEG GWYBODAETH A CHYFATHREBU - TGAU PAPUR 1

TECHNOLEG GWYBODAETH A CHYFATHREBU - TGAU (CWRS BYR)

(Haen Sylfaenol – Graddau G i C)

P.M. DYDD MAWRTH, 22 Mai 2007

(1 awr)

Arholwr yn unig	
Cyfanswm y Marciau	

CYFARWYDDIADAU I YMGEISWYR

Ysgrifennwch eich enw, rhif y ganolfan a'ch rhif ymgeisydd yn y blychau ar ben y dudalen hon.

Atebwch **bob** cwestiwn.

Ysgrifennwch eich atebion yn y lleoedd gwag yn y llyfryn hwn. Os nad oes gennych ddigon o le, cewch barhau â'ch ateb yng nghefn y llyfryn, gan ofalu nodi rhif y cwestiwn yn gywir.

GWYBODAETH I YMGEISWYR

Dangosir nifer y marciau mewn cromfachau ar ddiwedd pob cwestiwn neu ran o gwestiwn.

Ni roddir tystysgrif i ymgeisydd a geir yn ymddwyn yn annheg yn ystod yr arholiad.

Examiner only
Arholwr yn unig

Atebwch **bob** *cwestiwn.*

1. Ticiwch (✓) **ddau** flwch i ddangos pa rai o'r canlynol sy'n nodweddion *e-bost*. [2]

	Ticiwch (✓) ddau flwch yn unig
CAD	
Llyfrau cyfeiriadau	
Lluniadu graffiau	
Sganwyr	
Atodiadau	

2. Mae cwmni'n defnyddio'r Rhyngrwyd.

(a) Nodwch beth yw ystyr *y Rhyngrwyd*. [1]

....

....

(b) Mae'r cwmni'n defnyddio cyfleusterau canlynol y Rhyngrwyd. [3]

CERT SIOPA **LLINELLAU SGWRSIO**

CWCIS *(COOKIES)* **PEIRIANT CHWILIO** **GWEFAN**

Nodwch pa un o'r uchod yw'r cyfleuster *mwyaf addas* ar gyfer:

(i) hysbysebu cynhyrchion, ...

(ii) edrych am wybodaeth, ...

(iii) caniatáu i gwsmeriaid brynu nwyddau ar-lein. ....

Peidiwch â defnyddio unrhyw gyfleuster fwy nag unwaith.

Examiner only
Arholwr yn unig

3. Mae DMG *(OMR)* ac DNG *(OCR)* yn cael eu defnyddio i fewnbynnu data i gyfrifiaduron.

(a) Ticiwch (✓) **un** blwch i ddangos pa un sy'n enghraifft addas o ddefnyddio **DMG**. [1]

	Ticiwch (✓) un blwch yn unig
Sganio codau post	
Darllen sieciau banc	
Cymryd y gofrestr mewn ystafell ddosbarth	

(b) Ticiwch (✓) **un** blwch i ddangos pa un sy'n enghraifft addas o ddefnyddio **DNG**. [1]

	Ticiwch (✓) un blwch yn unig
Sganio codau post	
Darllen sieciau banc	
Cymryd y gofrestr mewn ystafell ddosbarth	

(c) Mae siopau'n defnyddio codau bar i fewnbynnu data.

Rhowch **ddwy** eitem o ddata sydd wedi'u *hamgodio* mewn cod bar. [2]

Eitem 1 .... Eitem 2 ....

Examiner only
Arholwr yn unig

4. Mae trefnydd ras hwyl elusennol ar Ddydd Calan *(New Year's Day)* wedi cynhyrchu'r drafft cyntaf o boster i hysbysebu'r digwyddiad.

> Ysgol Llenewydd
> Ras Hwyl Elusennol
>
> Yn cychwyn
> 11 a.m.
> Canolfan Hamdden Llenewydd

Mae e'n defnyddio rhai o nodweddion ei feddalwedd Cyhoeddi Bwrdd Gwaith *(DTP)* i wella'r poster. Dangosir y poster ar ei ffurf newydd isod.

(a) Rhowch **bedair** o nodweddion y meddalwedd *DTP* a ddefnyddiwyd i wella'r poster. [4]

....

....

Examiner only
Arholwr yn unig

(b) Rhowch eitem bwysig o ddata sydd **heb** ei chynnwys ar y poster. [1]

....

(c) Rhowch **ddau** *fath gwahanol arall* o ddogfen a allai fod o gymorth wrth drefnu'r ras hwyl. [2]

....

(ch) Mae'r trefnydd hefyd yn defnyddio'r cyfleusterau isod. [2]

A **Postgyfuno**
B **Gwirio sillafu**
C **Thesawrws ar-lein**
CH **Gosodiad tudalen** *(page setup)*

Dewiswch y cyfleuster mwyaf addas ar gyfer **pob un** o'r tasgau canlynol trwy ysgrifennu'r llythyren gywir yn y tabl isod.

Mae'r un cyntaf wedi'i wneud i chi.

Gwirio bod y sillafu'n gywir	**B**
Cymryd data o gronfa ddata a'u rhoi mewn llythyr yn awtomatig	
Awgrymu geiriau gwahanol sydd ag ystyr tebyg	

Examiner only
Arholwr yn unig

5. Mae modurdy yn defnyddio taenlen i gyfrifo biliau ei gwsmeriaid. Dangosir rhan o'r daenlen isod.

	A	B	C	D	E	F
1	**Car**	**Cost Gwasanaeth Safonol**	**Cost Rhannau Ychwanegol**	**Cost Llafur Ychwanegol**	**TAW**	**Cyfanswm y Bil**
2	*Volvo*	£250	£50	£50	£61.25	£411.25
3	*Ford*	£175	£28	£10	£37.28	£250.28
4	*Land Rover*	£245	£120	£25	£68.25	£458.25
5	*Mazda*	£120	£55	£25	£35.00	£235.00
6	*Peugeot*	£100	£35	£50	£32.38	£217.38
7	*Mercedes*	£350	£200	£50	£105.00	£705.00

(a) Rhowch gost rhannau ychwanegol ar gyfer *Land Rover* yng nghell C4. .... [1]

(b) Dewiswch fformiwla o'r rhai isod a allai gael ei defnyddio i roi Cyfanswm y Bil yng Nghell F5. [1]

A =B5+C5+D5+E5
B =SWM(F2:F7)
C =SWM(B5:E5)
CH =B5+C5+E5+F5

....

(c) Mae'r rheolwr yn defnyddio taenlen arall i gynhyrchu'r graff o Gyfanswm Gwerthiant a ddangosir isod.

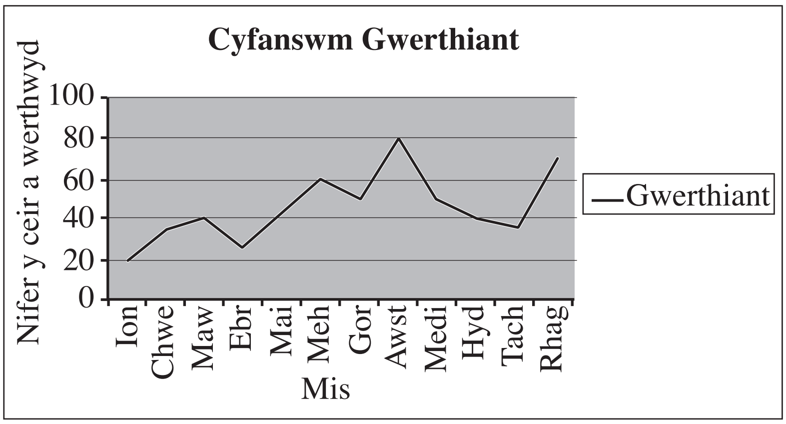

(i) Nodwch pa fath o graff yw hwn. .... [1]

(ii) Rhowch **un** *math arall* o graff y gellid ei ddefnyddio i ddangos y data hyn. [1]

....

Examiner only
Arholwr yn unig

(ch) *Heblaw am luniadu graffiau*, rhowch **ddwy** o fanteision defnyddio taenlen i reoli'r modurdy. [2]

Mantais 1 ....

....

Mantais 2 ....

....

Trosodd.

Examiner only
Arholwr yn unig

6. Mae gan uwchfarchnad system rheoli stoc gyfrifiadurol.

Mae *meistr-ffeil* o'r stoc yn cael ei chadw ar y system gyfrifiadurol.
Dangosir rhan o'r ffeil hon isod.

Cod Stoc	**Disgrifiad o'r Stoc**	**Nifer mewn Stoc**	**Lefel Ailarchebu**
7856	Wyau	10	20
8987	Siwgr	151	150
2202	Dŵr potel	200	180
2512	Saws tomato	75	50

(a) Nodwch pa eitem o stoc y bydd angen ei hailarchebu. .... [1]

(b) Mae siopau'n caniatáu i gwsmeriaid dalu am nwyddau yn y Pwynt Talu *(POS)* gydag *arian parod*.

Rhowch **dri** dull *gwahanol arall* o dalu am nwyddau yn y Pwynt Talu. [3]

Dull 1 ....

Dull 2 ....

Dull 3 ....

(c) Rhowch **ddwy** o fanteision i'r *cwsmer* o ddefnyddio systemau Pwynt Talu. [2]

Mantais 1 ....

....

Mantais 2 ....

....

(ch) Rhowch **un** anfantais i'r *cwsmer* o ddefnyddio systemau Pwynt Talu. [1]

....

....

7. Mae siop ddodrefn yn cadw manylion ei chwsmeriaid a'u harchebion mewn cronfa ddata. Dangosir rhan o'r gronfa ddata isod.

Rhif y Cwsmer	Enw	Cod yr Eitem	Maint	Cost	Dosbarthu
67876	R. Evans	786	Mawr	£200	Ie
54765	H. Smith	779	Bach	£45	Na
95632	A. Khaliq	667	Mawr	£805	Ie
84543	D. Jones	896	Mawr	£567	Ie

(a) Rhowch enw unrhyw *faes allweddol* a ddangosir yn y gronfa ddata hon. .... [1]

(b) Rhowch enw un maes *'Boole'* a ddangosir yn y gronfa ddata hon. .... [1]

(c) Mae'r siop yn cynnig dosbarthu *(delivery)* di-dâl ar gyfer pob archeb *dros* £200.

Faint o'r cwsmeriaid a ddangosir uchod a fyddai'n cael dosbarthu di-dâl? .... [1]

(ch) Mae rheolwr y warws eisiau cael manylion yr holl nwyddau sydd i gael eu dosbarthu.

Ysgrifennwch y maes a'r data chwilio sydd eu hangen i gael y data hyn o'r gronfa ddata. [1]

Enw'r maes	*Meini prawf chwilio*

(d) Disgrifiwch ddull **dilysu** addas ar gyfer y maes *Maint*. [1]

....

(dd) Mae'r rheolwr yn defnyddio'r data hyn i gael *gwybodaeth (information)* am gwsmeriaid. Ticiwch (✓) **un** blwch i ddangos pa frawddeg sy'n disgrifio *gwybodaeth* orau. [1]

	Ticiwch (✓) un blwch yn unig
Ffeithiau a ffigurau crai yw gwybodaeth.	
Data wedi'u prosesu yw gwybodaeth.	
Y newyddion yw gwybodaeth.	

(e) Rhowch **un** fantais storio data am gwsmeriaid ar gronfa ddata gyfrifiadurol. [1]

....

....

Trosodd.

8. Mae garddwr yn tyfu blodau trofannol gwerthfawr yn ei dŷ gwydr. Mae cyfrifiadur yn rheoli'r tŷ gwydr ac mae wedi cael ei raglennu i ymateb i ddigwyddiadau penodol.

(a) Disgrifiwch sut y gallai'r cyfrifiadur gael ei raglennu i ymateb pe bai lleidr yn ceisio torri i mewn i'r tŷ gwydr.

Synhwyrydd .... [1]

Ymateb y cyfrifiadur .... [2]

....

....

....

(b) Rhowch **ddau** synhwyrydd *arall* y gellid eu defnyddio i reoli'r *amodau tyfu* yn y tŷ gwydr hwn.

Synhwyrydd 1 .... [1]

Synhwyrydd 2 .... [1]

9. Mae myfyrwraig yn defnyddio meddalwedd a chaledwedd cyfrifiadurol i'w helpu hi i wneud project daearyddiaeth.

(a) Disgrifiwch **dair** ffordd *wahanol* y gallai hi ddefnyddio meddalwedd neu galedwedd TGCh i'w helpu hi i wneud hyn.
Mae dwy enghraifft wedi'u gwneud i chi.

Defnyddiwch feddalwedd taenlen i gynhyrchu graff.

Defnyddiwch argraffydd i argraffu'r adroddiad.

(i) .... [1]

(ii) .... [1]

(iii) .... [1]

(b) Mae gan y rhan fwyaf o raglenni a ddefnyddir yn yr ysgol Ryngwyneb Defnyddiwr Graffigol (RDG/*GUI*).

Rhowch **ddwy** o nodweddion RDG sy'n ei gwneud yn haws defnyddio rhaglenni. [2]

Nodwedd 1 ....

Nodwedd 2 ....

10. Mae cwmni sy'n gwerthu llyfrau wedi newid ei gyfrifiaduron arunig *(standalone)* am rwydwaith.

(a) Rhowch **ddwy** fantais *wahanol* sydd gan rwydwaith o'i gymharu â chyfrifiaduron arunig. [2]

Mantais 1 ....

....

Mantais 2 ....

....

(b) Rhowch **ddwy** broblem diogelwch *(security)* a all godi wrth ddefnyddio rhwydweithiau a disgrifiwch sut y gellir atal y problemau hyn.

Problem diogelwch 1 .... [1]

Sut i'w hatal .... [1]

....

Problem diogelwch 2 .... [1]

Sut i'w hatal .... [1]

....

11. Mae banciau'n cynnig llawer o wasanaethau i gwsmeriaid, gan gynnwys Peiriannau Arian Parod *(ATMs)* a bancio ar-lein (bancio Rhyngrwyd).

(a) *Yn ogystal â chael arian parod allan*, rhowch **dri** gwasanaeth *arall* y gellir eu cael o Beiriant Arian Parod. [3]

Gwasanaeth 1 ....

Gwasanaeth 2 ....

Gwasanaeth 3 ....

(b) Rhowch **ddwy** o fanteision *gwahanol* bancio ar-lein. [2]

Mantais 1 ....

....

Mantais 2 ....

....

Examiner only
Arholwr yn unig

Parhad yn unig.